

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Felhívás

a csendőrség felemelt létszámának kiegészítésére.

A csendőrség létszámának 830 fővel immár költségvetésileg biztosított emelése folytán előállott hiány ez idő szerint 1385 főre rug. Hogy e tekintélyes számot tevő hiány mielőbb eloszlatható legyen, közreadjuk az alábbi *czikkel*, melynek a *jelentkező, illetve felvételre alkalmas egyénekkel való megismertetése* kétségtelenül hozzá fog járulni ahhoz, hogy a testület mielőbb ki-egészíttessék. Különös tekintettel a csapatok jelenlegi kedvezőtlen viszonyaira, valamint a nagy mérveket iltó kivándorlásra szükségesnek látjuk a csendőrörsök figyelmét e jelenségekre felhívni s őket úgy a saját jól felfogott érdekében, valamint a drága hazánk sorsát befolyásoló legfőbb szolgálat érdekében is nemcsak versenyre buzdítani oly irányban, hogy minden örs tartsa morális kötelességének, legalább egy-egy jelentkezőt gyűjteni s így a fennálló létszámbiányának rövid idő alatti megszüntetéséhez, nemcsak a közszolgálat, hanem, és különösen saját érdekében is, hathatósan hozzájárulni.

A csendőrség szaporítása.

A belügyministerium folyó évi költségvetésében a *csendőrségnek 810 főnyi légenyességgel való szaporítása vetetett fel*, melyből 230 fő lovasítandó lesz. E szaporítás már május elsejével életbe lép.

Itt az ideje, hogy a belügyi kormányának eme minden magasztalásra érdemes intézkedése folytán 810 főnyi katonaviselt férfi kapjon *biztos és tisztességes megélhetést biztosító állást* s a kivándorlás s az idegenben való bizonytalan tapogatódzás helyett édes hazánknak tegyen hasznos szolgálatokat, mely szolgálatokért különben oly jól van díjazva, hogy abból nemcsak tisztességesen megélhet, hanem — rendes élelmdől s kellő beosztás mellett — *félre is lehet, családalapításra is gondolhat.*

Lássuk csak mennyi is a *csendőrök fizetése* és egyéb illetménye. A napi zsold a következő:

a hadapródtiszt helyettes és őrmester részére 3 kor. 29 fillér,

az őrsvezető részére 2 kor. 74 fill.,

a csendőr részére 2 kor. 20 fill. (*havi 66 kor., illetve 68 kor. 20 f.*)

a próbacsendőr részére 2 kor. 6 fill.

Tebát a *belépő egyén* az első naptól kezdve egy éven

át *napi 2 kor. 6 f. rendes fizetésben részesül*, mely mindenkor egy egész óra előre fizetett ki; a próbaidő letelte után esedékes napi 2 kor. 20 fill. csendőri illeték azután egész a 18-ik szolgálati évig minden három évben szaporodik az úgynevezett *szolgálati pótdíjjal* és pedig az első három év után napi 30 fillérral (évi 109 kor. 50 fill.), hat év után ehhez napi 10 fillér (évi 36 kor. 50 fill.) jön, kilencz év után ismét napi 10 fillér, a tizenkettedik év után napi 20 fillér, a tizenötödik év után napi 10 fillér s a tizennyolczadik év után ismét 10 fillér; tehát ekkor már a pótdíj napi 90 fillérré (évi 328 kor. 50 fill.) emelkedik, mely a fizetéssel teljesen egyenlő elbírálás alá esik s így a *nyugdíjba is beszámíttatik*. Mindezeket összevéve kitűnik, hogy a csendőr jó ruházaton és uri elszállásoláson kívül az első három évben (beleértve ebbe a próbaidőt is) *évi 751 kor. 90 f., illetve mint csendőr 803 kor. tiszta fizetést kap*, mely azután a szolgálati pótdíjjal a fentebb vázolt mérvben minden három évben növekszik; felviheti azonban minden erkölcsös és tehetséges ember a járásořmesterség s akkor azután csak a tiszta fizetése évi 1805 koronára emelkedik. Ezenkívül gondoskodva van a kincstár költségén a kórházi ápolásokról s a nők családtagjainak gyógyítatásáról, az utazási költségekről, bizonyos külső szolgálatoknál napi 80 fillér vezényeltetési pótdíjról és különösen eredményes szolgálati ténykedésekért fényes megjutalmazásokról is.

A szolgálatképtelenné vált csendőr *nyugdíj vagy esetleg végkielégítés* tekintetében ugyanoly elbírálásban részesül, mint az állami szolgák; megélhetése tehát a legrosszabb esetben is biztosítva van.

Felémeltésre érdemes ezek után még a csendőrség *életmezése és szolgálatá*.

Az élelmezés a nöteneknél közös s többnyire havi 27 koronáért oly bőséges, hogy a legnagyobb étvágy embert is kielégítheti; ezenkívül ebből fedeztetik a mosás, a szakácsné bére s a tisztogatáshoz szükséges czikke ár; a laktanya tisztántartására és világítására szükséges költségeket ellenben a kincstár adja, sőt ha az őrsön csak 3 csendőr marad, akkor a szakácsné bérehez is havi 18 koronával járul hozzá a kincstár; de mindezeknek értékes disze a többnyire minden laktanyához tartozó veteményés és gyümölcsös kert, mely egész nyáron át a dolgozgatni szerető embernek nemes és hasznos szórakozást nyújt. Ne gondolja tehát senki,

kérdésre még előadta, hogy a pénzszekrényben buszezer korona készpénz volt, mit a merénylő valószínűleg magával vitt. A merénylő nem ismerte fel és azt közelebről leírni nem volt képes, a mennyiben a merénylet végrehajtása egy pillanat műve volt.

Előadta továbbá, hogy hazaérkezésénél az előszobakulcsát belülről a zárban hagyta és az ajtót maga után becsukta. Az előszoba ajtajának üvegablái akkor épek voltak és a mennyeiben a helyszíni szemle megejtésénél az egyik tábla be volt törve, ezt csak a tettes törhette be, a lakásba való behatolása alkalmával.

Arra a kérdésre, hogy ha a merénylő ilyen módon csak utána hatolt be a lakásba, miképen volt lehetséges, hogy a hálószobában már előbb elrejtőzködjék, sérült azt válaszolta, hogy valószínűleg azon idő alatt hatolt a szobába és rejtőzködött a függöny mögé, míg ő a gyertyát meggyújtotta.

K. örsvezető további kérdéseire sérült még előadta, hogy betörés és lopás ellen hatványzer koronára volt biztosítva.

Az örsvezető mind ezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy ez esetben alighanem színellett rablógyilkosságról van szó és ezen nézetét a jelenlevő jegyző és orvossal is közölte.

A jegyző és orvos azonban ezt képtelenségnek jelentették ki, különösen az orvos igen hatalmas érvekkel dokumentálta a színelés lehetetlenségét, felhozván, hogy csak véletlenségnek tulajdonítható a sérült életben maradása és ha a forgópisztoly golyója nem akad meg véletlenül a borda csonton, a lövés föltétlenül azonnali halált okozott volna. Már pedig képtelenség feltenni, hogy valaki a biztos halálnak tegye ki magát, csupán azért, hogy esetleg a biztosító társaságot megkárosíthassa.

Az örsvezető ugyan maga is kénytelen volt belátni ezen érvek súlyos voltát, azonban ez nem tántorította el feltevésétől, melynek valószínű voltára nézve a maga részéről a következő ellenérveket küldte csatasorba.

1. Az előszoba kulcsa nem az ajtóban, hanem az asztalon találtatott, holott sérült azt állítja, hogy a kulcsot az ajtóban hagyta. Ki tette tehát a kulcsot az asztalra? Az állítólagos merénylő bizonyára nem.

2. Hogyan kerültek a véryomok az ebédől és előszoba padlójára? Az állítólagos merénylő nem sérült meg; mert közte és a sérült között dulakodás nem is volt. A véryomok tehát csakis magától a sérültől származhatnak, ki az önmagán ejtett lövén után kivánszorgott az előszobába, ott betörte az ajtó ablakát és mindent elrendezett, hogy a betörést valószínűvé tegye.

3. A lövés alapos megvizsgálásánál — és ez az orvos figyelmét is kikerülte — határozottan meglátszott a pörsenés, mely a sebet érte és így a lövés nem néhány lépésről, hanem közvetlen közelről történt.

4. Az íróasztalon talált lap a mellett bizonyít, hogy K. M., ki teljesen egészséges ember volt és idegesilla-

pító szerekre nem volt szüksége, már régebben foglalkozott az öngyilkosság gondolatával.

5. Mindezekből pedig valószínű, hogy K. M. öngyilkosságot akart elkövetni és csak miután a sérülés nem volt életveszélyes, határozta el magát arra, hogy a kedvező alkalmat felhasználva, a betörést fogja szimulálni és ezáltal magának a biztosított összeget megszerezni.

Ezen érvek erejétől áthatva, az örsvezető meg lévén győződve arról, hogy csakis színellett rablógyilkossággal áll szemben, ennek természetes folyamánnyáként önkénytelenül arra a következtetésre kellett jutnia, hogy ez esetben a K. M. által használt forgópisztolynak is feltétlenül a lakásban kell lennie. Ez iránt kérdést is intézett K. M.-hez, ki határozottan kijelentette, hogy ilyen fegyver nincsen és nem is volt a lakásban. Az örsvezető erre kutatni kezdett a forgópisztoly után és első sorban a nyitott pénztár-szekrényt vizsgálta át, mely alkalommal a szekrényben nem csekély meglepetésre a következő idézést találta:

«Sikkasztás büntetével vádolt K. M. felhivatik, hogy folyó hó 21-én d. e. 9 órakor alulirott ügyészségnél, különbeni elővezetés terhe mellett, jelenjen meg.»

Ime tehát most már meg volt az öngyilkossági kísérlet magyarázata is.

Az idézés 21-ére szólt és K. M. 20-án éjjel a reá váró büntetéstől való félelmében elhatározta, hogy elpusztítja magát.

Most már az örsvezető még nagyobb buzgalommal látott hozzá a forgópisztoly kereséséhez és fáradozásait csakhamar siker is koronázta. A forgópisztoly a kályha csővébe volt rejtve.

Egyetlen golyó hiányzott belőle, az az egy, mely ott húzódott meg K. M. bordái között.

Most már K. M. sem tagadhatott tovább. Beismert mindent és beismerésének részletei mindenben igazolták az örsvezető helyes következtetéseit.

K. M. azonban következetes maradt elhatározásában, mert gyógykezelés végett lakását hagyatván, rá következő éjjel a fent leírt méreggel elpusztította magát. Most alaposabban végezte a dolgot, mert mikor észrevették a mérgezést, már nem lehetett rajta segíteni.

Az örsvezető azonban meglehetően elégedve önmagával, mert a fenforró körülmények között valóban remek munkát végzett. Buzgalma, körültekintése és éleslátása mellett ez esetben a helyszíni szemle alapos és nagy gondnal eszközölt megtartása nyújtotta a legbiztosabb támpontot észerű következtetéseihez, melyek sikerhez juttatták. Kevésbé gyakorlott nyomozó a kellő körültekintés hiányában, bizonyára heteken át üttötte volna a nem létező rablógyilkos nyomát, miközben maga a bűnös bűnbóds helyett a biztosító társaság által közben kiutalványozott tekintélyes summával jelentékeny jutalomban is részesült volna.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK

Látszat és valóság.

Közlő: Ince Sándor őrsvezető.

Egy újabb eset annak igazolására, hogy a látszat bűnyegyekben milyen könnyen irányíthatja a gyanút ártatlanok ellen és milyen óvatos körütekintéssel kell a nyomozó csendőrnek eljárnia, hogy a látszat csalfa képétől magát tévútra vezetni és a helyes iránytól elterítetteti ne engedje.

Múlt év január hó 24-én este fél nyolcz óra tájban egy 16 éves suhanc jelent meg a Csikszentsimoni őrsön és előadta, hogy félórával azelőtt a Csikszentszeg felőli uton hazafelé haladva, látta, midőn előtte vagy 30—40 lépésnyi távolságra egy négy főből álló csoport a csikszentsimoni V. testvéreket karókkal »agyonverte«. A suhanc még előadta, hogy a sötétségben a támadókat, kik bűnös munkájuk elvégzése után a helyszínéről futva menekültek, a nagy sötétség folytán felismerni nem tudta.

Az ügy nyomozására kivezényelt járőr, minthogy a megtámadott két testvérét közben lakásukra vitték, mindenekelőtt ezeket kereste fel és a testvérek egyikét még eszmeletnél találta. Ez a járőr kérdéseire előadta, hogy testvérével Csikközmaszon a baromvásáron járván, onnan hazafelé jövet Csikszentszeg községben még egy tehenet adtak el és a tehén árának átvétele és a szokásos áldomás ivás végett betértek az ottani koresmába, hol ez időben mintegy negyvenen tartózkodhattak. Az áldomásivás után fivérével együtt hazafelé indultak és midőn a község végére értek, többen orozva rájuk támadtak és leütötték őket. Azt, hogy a tettesek kik voltak, nem tudta megmondani, miután már a hátulról fejére mért első ütéstől elkábult és eszmeletét veszítette. De homályosan úgy vette ki, hogy a támadók négyen vagy öten lehettek.

Közben a sértettek hazánál egész tömeg verődött össze és ezek közül T. odaváló lakos a járőr előtt azon határozott kijelentést tette, hogy a cselekményt F. J. és három társa, csikszentsimoni lakosok követték el.

A járőr kérdéseire gyanujának támogatására a következőket adta elő:

F. J. régi haragosa volt az egyik sértetnek és többször agyonveréssel fenyegette. A vásárról sértettek F. J.-vel és társaival és ő vele együtt indultak el és csak a csatószegei koresmában váltak el, hova úgy a sértettek mint F. és társai is betértek, míg ő tovább folytatva útját hazatért. Alig pár percczel megérkezése után már hirül hozták neki, hogy a V. testvéreket az uton levették. Ó erre azonnal a helyszínére sietett és a község végére érve F. és három társával találkozott, kik akkor igekeztek még csak hazafelé.

A helyszíni szemle megejtésénél a járőr a nyomok alapján határozottan megállapította, hogy a tettesek tényleg négyen voltak és hogy valamennyien csizmát

viseltek. Ugyancsak megállapította a járőr, hogy a kérdéses időben F. és három társa is tényleg csizmát viseltek.

Közben a másik sérült is eszmeletre tért és a járőr által kikérdezve, előadta, hogy a támadók közül határozottan felismerte F. J.-t.

A gyanuok és bizonyítékok ilyen összehalmozódása mellett kétségtelennek látszott, hogy a tettesek tényleg csakis F. és társai lehetnek; miért is a járőr ezeket kikérdezve, kellő figyelmeztetés és a gyanuok és bizonyítékok felsorolása után őszinte beismerésre szelította fel. De valamennyien határozottan tagadták a cselekmény elkövetését és alibijük igazolására több tanura is hivatkoztak.

A nyomozás folyamán és a kikérdezések alkalmával a járőrvezetőnek, ki mint igen ügyes nyomozó volt ismeretes és éleslátásának és kitünő megfigyelő tehetségének többször szolgáltatta kétségtelen tanujelét, feltűnt egyelőtte vérengző természetűnek ismert községbeli legény alakja, ki feltűnő módon sürgött-forgott folyton azon helyeken, a hol a járőr megjelent és látható igazotssággal és feltűnő érdeklődéssel leste és figyelte a történeteket.

A járőrvezetőnek ezen legény viselkedése nagyon gyanusnak tűnő fel, daczára az F. és társai ellen felmerült bizonyítékoknak, elhatározta, hogy arra is kiterjeszti a nyomozást, hogy nem-e ez a legény a tettesek egyike. E célból puhatolódzni kezdett, hogy a kérdéses legény a cselekmény elkövetése idejében hol tartózkodott. Ennek folyamán megállapította, hogy a legény több társával egész délután a csikszentszegei koresmában mulatott és estefelé, azon kifogással, hogy elszakadt bundáját megvarratja, néhány tásza kíséretében az ottani szücsmesterhez ment, a hova belépve, a fali órára mutatva ezt a megjegyzést tette: »nézzétek csak, pont hét órákor érkezünk ide».

Miután e cselekményt pontban este hét órákor követték el, ez a kijelentés is annál gyanusabbnak tűnt fel a járőrvezető előtt, mert olyan feltűnő módon történt, hogy szinte kétségtelennek látszott, hogy a legény alibijének igazolása céljából tette figyelmessé a jelenlevőket arra, hogy pont hét órákor érkezett a szücsmesterhez.

Ez a gyanu még fokozódott, midőn a járőr azt is megállapította, hogy a szücs fali órája félórával késik, tehát a legény társaival tényleg félnyolczkor érkezett oda, holott a koresmából még jóval hét óra előtt távoztott és az ut onnan a szücshez alig vett pár perczet igénybe.

A járőr a további nyomozások folyamán azt is megtudván, hogy azon időben, midőn sértettek a koresmában tartózkodtak, több gyermek játszadozott a koresma körüli térségen, — ezen gyerekeket is kipuhaltotta és ezek közül kettő is akadt, kik egybehangzóan előadták, hogy látták nemcsak azt, hogy a sérültek mikor távoztak a koresmából, de azt is látták, hogy nemsokára ezután a szóban levő legény három társával karókkal fölfegyver-

kezve utána sompolyogtak a sérülteknek. Hogy aztán mi történt nem tudhatták, miután úgy a sérültek, mint az őket követő legények csakhamar eltűntek az est homályában.

A járőrzetű most a gyanúsított legényt kérdezte ki és ügyesen fölített kérdésekkel csakhamar beismerésre is bírta, úgy hogy ez társait is megnevezte, kik aztán hasonlóan beismerték a cselekmény elkövetését.

Igy azután a valódi tettesek kerültek a bíróság elé; míg ha a járőr a látszatra adva, megelégszik az F. és társai ellen felmerült gyanuok és bizonyítékokkal, könnyen megtörténhetett volna, hogy ártatlanok szenvedtek volna a bűnösök helyett.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A haj.

Az ember egész teste szőrrel van fedve; ha ugyanis nagyító üvegen át nézzük bárhol a bőrt, apró szőröcskét látunk azokon a helyeken, melyeket különben mezíteleneknek gondolunk, pl. a hátan. Kivétel ez alól csak a felső szemhéj, az ajkpir, a tenyér és talp, továbbá a kéz- és lábujjaknak első perce, ezek abszolút mezítelenek. Legsűrűbb a szőrnővés a fejbőrön, és ez a haj; legritkább a hátan és csombokon, melyek csak apró pelyhekkel, úgynevezett lanugo-szőrökkel vannak borítva.

Nekünk európai embereknek *kaukázusi* hajunk van, melynek főtulajdonsága az, hogy sima, fényes, puha, egyenes és hosszúra nő. Maga a hajszál hengeres fonálalaku, csak a göndör hajszál lapos. A kaukázusi hajra jellegző még az a kellemetes *hajszag*, mely semmiféle szaghoz sem hasonlítható s legkifejezettebben gondosan ápolat tiszta gyermekek haján érezhető, mert felnőttek haja legtöbbször idegen illatokkal telt, férfiaknál a borkan vagy dohánynak szaga érzik rajta.

A haj az ember legfőbb természetes ékessége, azért a legvadabb és legrégibb népek is nagy gondot fordítottak rá; a fésű a legrégibb toalettesszokás s a legelső recept, melyet ismerünk, egy hajfestő szert ír elő és igen előkelő helyről származik, a mennyiben *Shesh* egyiptomi királyné állította össze. Minden szervünk között a haj a legkényesebb s a legtöbb elváltozásnak van alávetve; a testnek és léleknek minden szenvedése, bubánat, gond meglátszik rajta, úgy hogy ép oly joggal mondhatjuk a lélek tükrének, mint a szemet. A haj kozmetikáját, azaz a haj ápolásának szabályait jó tudni mindenkinek, a ki hajdíszet a lehető leghosszabb ideig meg akarja tartani.

Volt idő, mikor a hajat növénynek tartották, melynek talaja a fejbőr; onnan származnak azok a mesék, hogy némely halottnak rendkívül hosszúra megnőtt a haja a koporsóban. A haj tényleg növényekhez hasonlítható, megvan a szára és a gyökere, amde azsal a különb-

séggel, hogy szárában, azaz a hajszálban élet nincs. Azért a hajat két főrésze szokás osztani, egy élő részre, azaz a gyökérre, és egy élettelen részre, azaz a hajszálra.

A haj gyökere a hajtűszőbe van beágyazva. A hajtűsző nem egyéb, mint a fejbőrnek kis nyílása, melynek belső végét a fejbőr mélyében a hajszemölcs zárja el. A hajszemölcsben véredények vannak, melyek a hajat táplálják. Ha a hajszemölcs elpusztul, akkor vége a hajnak.

Tehát az egész haj legfontosabb része a szemölcs.

A haj gyökere — ellentétben a kemény és rugalmas hajszállal — puha; végén van a hagyma, mely a hajszemölcsöt úgy körülveszi, mint az emlőbimbót a csecsemő szája; azért a hagyma kissé vastagabb, mint maga a hajszál, kihuzott hajon kis — sötétebb színű — gombocskákat látunk, ez a hagyma. A gyökerektől kihuzott haj más tárgyakhoz odatapad, mert puha, nedves a gyökere, amde a hajszemölcsöt kitépni nem lehet, az benmarad a tűsző fenekén és új hajat hoz létre.

Úgy a hajgyökér, mint a hajszál három rétegből áll. Kívül van a héja, mely épp oly szarupikkelyekből áll, mint a bőrnek hámrétege; a héj alatt van a kéreg, mely kemény sejtekből áll, legbelül pedig a bél vagy hajvelő fekszik, mely átlátszó, azért azt a benyomást teszi, mintha ott sem volna, hanem a helyén egy üres csatorna futna végig a hajszálon. A bél különben csak a gyökérben puha, a hajszálon száraz s a három réteg közt legfontosabb a kéreg, mert egyrészt az adja meg a hajnak a szilárdságot, rugalmasságot, másrészt sejteit közt foglal elvet a haj zsírja és festéke, mely utóbbitól a haj színe függ. A festék a vérből származik s minél nagyobb mennyiségben van jelen, annál sötétebb színű a haj; a zsíradék pedig a faggyumirigyekből kerül a hajba, illetve a hajgyökérbe, melyhez a tűsző falán át nyílik a mirigy nyílása. Azért mondják, hogy a faggyumirigy a hajtűsző függeléke.

A hajtűsző bizonyos természetes irányban fekszik a fejbőrben, a mely irány dirigálja a hajszálak fekvését: a hajszálak ugyanis csak a fejbőrben, az úgynevezett örvényen fekszenek kuszán, egyébként a fejbőr széle felé hajolnak. Ha a hajtűszők meredeken fektüdnének a fejbőrben, minden szál hajunk az égnek meredne; borzongáskor ez úgy is megtörténik olyan módon, hogy a hajtűszők másik függeléke, a vékony kis hajzom össze-huzódik. Ez önkénytelenül történik; a hajzomokat csak ritka ember tudja önkényesen működésbe hozni, mert azok el vannak csoneszevve, állapotuknál azonban teljes épségben vannak, úgy hogy azok tetszés szerint tudják szőrüket fölborzolni.

Látjuk, hogy a haj és a fejbőr közt szerves összefüggés van s hogy a haj ápolásában nem annyira maga a haj, mint inkább a fejbőr a fontos.

KÉPEINKHEZ.

Az igazgyöngy és a gyöngykészítés.

Évszázadok óta ezer meg ezer ember törí a fejét azon, hogy a természet adta ékszerek, a milyen a gyémánt, a többi drágakő a nemes gyöngyök keletkezésének titkát és mesterseges előállításának lehetőségét kitalálja. Ezek a százezreket, sőt milliókat érő drágaságok nemcsak a nyereszékedő csabítják keletkezésüket titkának firkészésére: a természet tudósait is régóta ösztönzi, hogy nagy érdeklődéssel foglalkozzanak a drágakövek létrejöttének kérdésével. S valóban az efajta tudomány kutatás az utóbbi időben némi sikereket ért el. A legújabb kutatók bizonyos nemes gyöngyfajtákat választottak kísérleteik tárgyául, s az a siker, mely néhány ily kísérletet koránázott, elképzelhetővé teszi, hogy a tudomány idővel a keleti gyöngyöt egyszerű ipari úton is előállítja s az igazi gyöngy keletkezéséről költött évezredek meséket is halomra dönti.

A valódi gyöngyöt létre hozó legismertebb kagyló a gyöngyház kagylóhoz tartozik s tudomány neve *belegrina margaritifera*. Ennek a kagylónak két fajtát, egy nagyot és egy kicsit ismerjük; mindkettő egyforma szép gyöngyöket terem, de a nagyobbik faj szebbeket. Mindkettő nagybörra az Indiai-óceánban, de a mellett az Antillák mexikói öblében és Ausztrália éjszakai partjai mentén is előfordul. Magáról a gyöngy keletkezéséről a természetudomány több elmeletet vall, melyek közül a két alábbi a leginkább elfogadott. A legtöbb természetudós szerint a kagylóhéj belső rétege, vagyis az állat köpenye termeli a gyöngyöt. A héj és gyöngy egyazon anyagokból keletkezik, de azzal a különbséggel, hogy a héj egyes anyagrétegei a gyöngyben megfordított sorrendben következnek, azaz, a mi a héjnél külsőréteg, az a gyöngynél mag, míg a gyöngy felszínének anyaga a héj legbelső rétegeivel azonos. Ezzel szemben más természetudósok azt állítják, hogy a gyöngyök legnagyobb része nem a köpeny terméke, hanem a kagylóban élő állat veséjének vagy úgynevezett Bryanus-fele szervének megszilárdult váladéka. Ennek a váladéknak természetes sorsa az volna, hogy az állat kivesse magából, miért is az olyan kagyló, melyben a gyöngy megmarad, tényleg beteg. Ime a milliókat érő nemes gyöngy, melyért annyiszor folyt patakokban a könny és vér, az emberi gazdagság eme jelképe, nem egyéb egy hitvány puha testű állat vesekővénel!

Mivel a gyöngy keletkezésére felől a göröcsövi vizsgálatok sem adnak döntő fölvilágosítást, egyik elmeletet sem lehet föltétlenül igaznak elfogadni, habár, mint említettük, az első több hívet számlál a tudósok között. Ha azonban a göröcső a keletkezésről nem ad is pontos fölvilágosítást, mégis neki köszönhető az a fölfedezés, hogy minden gyöngy magja valami idegen test. Egy olasz geologus, Filippi, adta először ennek a magnak tudomány meghatározását. Szinte a mag szerves eredetű és pedig egy, a distomák osztályába tartozó bélféreg, mely egyrideg elődai gyanánt élt a kagylóban, majd a kagylót elhagyván, benne hagyja lehámlott felső bőrét, mely körül aztán a gyöngyház-réteg lerakódik.

A gyöngy keletkezésének e rövid fejtegetése után átterhetünk a gyöngykészítés történetére s mai fejlettségének ismertetésére. A most annyira szereplő kínaiak voltak az elsők, a kik a gyöngykészítéssel foglalkoztak. Természetesen nem csináltak igazi, tökéletes gyöngyöket, hanem csak úgynevezett félgöngyöket, melyeket a

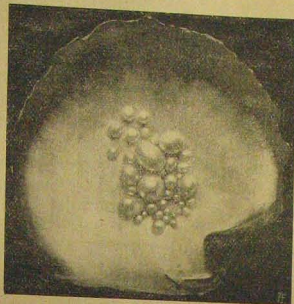
következő módon állítottak elő: apró szilárd testeket, ólomból öntött parányi Buddhaszobrocskákat nyomtak be óvatosan a kagylóállat köpenye és a héja közé. Az állat, a melyet az idegen test nyomása igaz, kinjában erősen a héj falához szorítja azt, minél fogva ez helyén még jobban megszilárdul s lassanként a héjba teljesen belenyomódik. Idő múltával aztán az így rászédett kagylókat összegyűjtjük, kinyitjuk és az akkorra gyöngyház, anyaggal már teljesen bevonódott testecskéket késsel kifeszegatjuk belőle. Az így nyert félgöngyök fényben és tisztaságban annyira megközelítik az igaziakat, hogy ékszerül nagyon jól alkalmazhatók.

Tökéletes gyöngyöket azonban nem tudtak a kínaiak sem csinálni. A múlt században Linné, a híres svéd természetudós, egy mesterseges gyöngytermés-szaporító módot bocsájított áruba. Egy bevűöl kinálkozó gothenburgi kereskedőnek azt ajánlotta, hogy fúrasa át a kagylók héját, minek következtében az izgatott állat szaporábban fogja termelni a gyöngyöt. A kereskedő 18,000 tallért fizetett ezért a módszerért, abból azonban, hogy örökösei később a titkot 500 tallérért tovább adták, azt lehet következtetni, hogy gyakorlatilag nem igen volt értékesítő.

Az előbb említett Filippi és Küchenmeister egy másik természetudós, az elődőknek a kagylóba való mesterseges bevezetésével kísérleteztek s ajánlották ezt az eljárást a termelőnek; azonban ez a módszer sem bizonyult sikerre vívőnek. 1849-ben és 1858-ban két francia tudós, Moquin-Tandon és Cloquet a Linné-féle módszer nyomán tovább kísérleteztek, azonban szintén sikertelenül. 1885-ben Tahiti szigetének környékén végeztek ilyesféle kísérleteket. Bouchon-Brandely, az ottani kísérletek intézője, apró üveg- és kőgolyócskákat csuszatott egy külön e czelra fűrt nyílason a kagyló belsejébe. A fűrés külső nyílását elzárta egy fadugóval, hogy az állat a betölt idegen tárgyat ugyanegy úton megint ki ne lökhesse. S valóban négy hét elmúltával a golyók közül néhány már be volt vonva gyöngyház-réteggel, a gyöngy képződése tehát megkezdődött.

Legtovább azonban eddig egy Bouton nevű francia tudós haladt a gyöngy csinálásban. Roscoffban, a Bretagne partjain levő tengeri laboratóriumban végezte kísérleteit és pedig egy új kagylófajtán, az úgynevezett *Haliois tuberculata*-n, mely héja belső részének különös ragogása s könnyű tenyészhetősége miatt különösen alkalmas az ilyen kísérletezésekre. Bouton az átfűrt héjon keresztül már nem valami teljesen idegen testet, hanem egy gyöngyház darabkától be s nem, mint elődjei, a héj és a köpeny közé, hanem beljebb az állat lélekző őrégébe, melynek természetes nyílásain keresztül húzott finom fonalakkal a betölt gyöngyház darabát úgy megszilárdította, hogy az állat nem vehette ki magából. Három-négy hónap múlva csakugyan keletkeztek is a kagylóban gyöngyszerű képződmények, melyek az igazi gyöngyökhöz teljesen hasonlóak. Bouton felesége már visel is egy gyűrűt, melynek két ilyen mesterseges gyöngy a mendenki által megcsodált ékessége.

Ime, a mesterseges gyöngy csinálás módszerei és eddigi eredményei. Ezekon kívül azonban nagy gyöngyutánzó ipar is van, mely az igaz gyöngyötől lényegileg teljesen különbözik, de hozzá hasonló anyagból igyekszik gyöngyszerű ékköveket csinálni. Leginkább folyó savba áztatott opál üveget s egy a Vörös-tengerben lakó fokafaj metszőfogait használják erre a czelra. Mindezek az utánzatok természetesen sokkal olcsóbbak, mint az igazi nemes gyöngyök, melyektől a figyelmesebb vizsgáló könnyen meg is tudja azokat különböztetni.

Gyöngyök.

HIREK.

Csendőrszámvivő-tiszti vizsga. A csendőrségi felügyelőség hivatalos helyiségében április 13-án Panajott Sándor tábornok, csendőrségi felügyelő elnöklele, Altorjay Imre, Koreska Vilmos ezredesek, Fery Oszkár alezredes, Szij Géza főhadnagy, Tasi Dániel főhadnagyszámvivő és Stolzenberg János csendőr számtanácsosból állott vizsga-bizottság előtt számvivőtiszti vizsgát tartott. A vizgára becsajtott Hein György járásörmester, Erdélyi Sándor, Fodor Emil, Hajnal Aladár és Paesinszky Zsigmond törzsrörmesterek a vizsgát jeles, illetve jó eredménnyel letették.

Lovasítás. A m. kir. csendőrség lovasállományának 230 fővel történt szaporítása következtében a szükséges pótlóvak felavatása és idomítása céljából a budapesti pótlókeret parancsnokság állománya 5 lovas csendőrrel felemeltetett, Czegléden pedig Petrács-Kammerer Gyula alezredes parancsnoksága alatt egy lovas-járásrörmester és 15 lovascsendőrből álló létszámmal egy pótló-avató és pótló-idomító osztályt állított fel.

Pórljárjart garázdálkodók. Budaörsön április 7-ikén este Ritter Mátvás és Toma Venczel budaörsi lakosok ittás állapotban az ottani örsraktanya egyik ablakát káromkodások között betörték és azon ürüggyel, hogy őket valaki meglötte, a laktanyába való beboesáttatásukat követelték. A honn levő Mattyók Emil örsvezető és Tarsoly Zsigmond próbaesendőr erre kardot kötve a laktanya udvarán külön épületben lakó Baesa István örmester, örsparancsnokot felköltötték, ki kard nélkül kijött s az állítólagos panaszosoknak kaput nyitvatott. Alig hogy bejötték, a sötét előszobában Ritter Mátvás Baesa István örmestert, Toma Venczel pedig Tarsoly Zsigmond próbaesendőrt torkon ragadták. Mattyók örsvezető társainak védelmére ugyan kardot rántott, de azt a sötétben dulakodók között használni nem tudta. Dulakodás közben az előszoba ajtaja kinyílt, s ekkor

Ritter az örmestert eleresztve, Mattyók örsvezetőt ragadta torkon, kinek ez alkalommal kezéből a kard kiesett, mit az örmester felkapott s azzal a Tarsoly próbaesendőr által abban a pillanatban földreperget Tomát kétszer fejbevágta. Az ily módon felszabadult próbaesendőr szintén kardot rántva, Tomát, ki daczára kapott sérüléseinek, még mindig támadott, mellbeszurta. Rittert pedig, ki — nagy erejű ember lévén — az örsvezetőt félkézzel torkánál fogva, egy kézzel az örmester felé kapott és annak zubbonya jobb ujját is leszakította, az időközben bevonult járőr egyik tagja, Szőke esendőr, miután támadásaival ismételt felszólítás után sem volt hajlandó felhagyni, kétszer hasbaszurta, s így a két merész egyén a további támadásra képtelenné vált. Sérülése mindkettőnek súlyos. A bűnvádi eljárás ellenük természetesen folyamatba tetetett.

Nagy ékszerlopás. Salgótarjánban április 9-én délután félegy órakor Lóvi Sándor ékszerész üzletét alkalculcesal kinyitották és onnan mintegy 30,000 korona értékű arany, ezüst és drágaköves ékszeret elloptak. Tettes gyanánt egy állítólagos Boros Ferencz nevű idegen egyén, ki aznap az üzletben járt elfogatott ugyan, de annál a lopott tárgyak közül mi sem találtatott. Társa, ki a lopott ékszereket valószínűleg magával vitte, menekülön van. Kézrekerítése iránt széles körű intézkedés tetetett. A mint utólag értesülünk, a tettes az összes elloptott tárgyakkal együtt Fűkő járásörmester által kézrekerítettett, illetve elfogatott.

Vasuti katasztrófa. Dorozsmán a Szeged felől jövő 703. számú gyorsvonat több kocsija a váltó elromlása következtében a vonattól elszakadva helytelen sínparra ment és az ott veszteglő három szenes kocsiba ütközött, minek következtében három ember meghalt, három súlyosan és számosan könnyen megsebesültek. A sebesülteknek a Szegedről mentőkocsikkal kiküldött 18 orvos nyújtotta az első segélyt. A szerencsétlenség színhelyére

Tengeri gyöngygyökök.

a rend fenntartása és egyéb más intézkedések megtétele végett a szegedi csendőrkörlet tanosztályának parancsnoka három altiszt és 17 csendőrral kivonult, s a halottak és sebesültek elszállításáig, valamint a romok eltávolításáig a helyszínen maradt. Az anyagi kár másfél millió koronára rug.

Dynamitmerénylet. A Nagybányán és annak vidékén sztrájkoló kincstári bányamunkások egyike április 8-án az igazgatósági épület felé egy dynamittöltényt dobott, a mely azonban, miután az épület előtt folyó Zazár-patakba esett, kárt nem okozott. A tettes utáni nyomozás folyamatban van. A sztrájkolók magatartása különben is fenyegető, a mennyiben a hozzájuk nem csatlakozott zsidai munkásokat ugyancsak 8-án Felsőbányán megtámadták, mielőtt azonban a dolog összeütkezésére került volna, a támadók szétoszlattak és közülük egy igazót elfogott. Másnap a sztrájkolók az igazatást elfogott társuknak a rendőrség börtönéből való kiszabadítását megkísérelték, de a tömeg a csendőrség által szuronyrohammal szétzórattott. A rend fenntartására, a veszélyeztetett pontokon nagyobb számú csendőrségi erő és egy-egy gyalog század katonaság van összpontosítva. Dobos őrnagy a helyszínen van.

Értesítés. Lapunk mult heti számában a debreczeni körületnél rendszeresített három irodaszolgái állásra vonatkozó pályázatra való hivatkozással, értesítjük az érdeklődőket, hogy ezen állások elnyerése iránti kérvények beadásának határideje, az igényjogosult altisztekre nézve, honvédelmi miniszter úr 5 nagyméltóságának f. hó 12-én kelt 48410/20. sz. rendeletével, folyó hó 30-ig meghosszabbítottat.

KÜLÖNFÉLÉK.

Legdrágább fémek. Ha az ember fémről beszél, akkor általánosságban az a vélemény, hogy az arany a legdrágább fém, pedig még vagy huszonnégy az aranynál drágább fémek ismerünk. Így mindjárt a gallium kétszázharminczes drágább, mint az arany; vagy a kalcium, a melyet egyébként vegyületekben, más elemekkel együtt elég bőven találunk, szintén igen drága, mert a vegyületeiből való kivonatolása igen nehéz. Kilogrammjá 56.250 koronába kerül.

A billiárd. A billiárd szó a British-Múzeumban őrzött mult századból való okirat szerint Kew Vilmos londoni zálogháztulajdonostól ered, a ki az üzletének jelvényeül szolgált három golyóval minden este írósztalán szokott játszani; dákónak rőfjét használta. Bill, a William (Vilmos) angol névnek rövidítése, és yard (rőf) összetételéből jött a billiárd szó divatba, mely tehát a Vilmos rőfjét jelenti.

A billiárdot szülőhazájában először mostohán fogadták s hamarabb ismerték Franciaországban, mint Anglia sok részében. Manap már a civilizált világ minden részében elterjedt ez a játék és vele együtt a

francia szavak, melyeket a különböző játékok elnevezésére használnak. Magyar szók az egyes játékok kifejezésére még nincsenek, hanem el vannak fogadva a karamból, piramidli, kis és nagy kégli, preferáncz; ezek egyszerűsmd a legszokásosabb játékok Magyarországon.

A kerékpározás és a szív működése. A kerékpározás hatása a szívre eddigelé sokak előtt ismeretlen volt, s csakis újabban mutatkozik haladái e tekintetben. A mióta ugyanis a kerékpár a katonai szolgálatban is szélesebb körű alkalmazást nyert, a katonaoorvosoknak kitűnő alkalmuk van pontos vizsgálatokat tenni aziránt, hogy milyen hatása van a kerékpározásnak ez emberi test egyes szerveire. A katonaoorvosok vizsgálatai alapján tűnt ki, hogy a kerékpározásnál a végzett munka nagysága sokkal nagyobb, mint a gyaloglásnál, mert pl. 10 kilométer sebesség mellett egy órai gyalogláshoz 13,000 méter kilogrammal kevesebb erőfeszítés kell, mint az ugyanannyi ideig tartó négy kilométer sebességű kerékpározáshoz. Dombos utakon, vagy hegynek föl, illetőleg szél ellen kerékpározva még ennél is jelentékenyebb munka kifejtésére van szükség. Ezeket az igazságokat annál is inkább szem előtt kell tartani, mert a kerékpározók rendszerint abban a téves hiszemben vannak, hogy pl. egy órai kerékpározásnál kisebb munkát végeznek, mint egy órai gyaloglásnál. Ez a családís könnyen visz az erők túlfeszítéséhez, a minek káros volta pedig nyilvánvaló. Ha a szükséges izommunka meghalad egy bizonyos határt, úgy az oxigén felhasználásának megfelelően növekedik a szív munkája is, a mennyiben a szív összehúzódások száma percenkint szaporodik és minden egyes összehúzódásnál nagyobb mennyiségű vér hajtatik az ütőer rendszerbe és annyiaval frissebb, munkabíróbb ismét a szív. A mértékletes, kevés folyadékfelvétel már ezen oknál fogva is könnyíti a szív munkáját. A kerékpározásnál tehát a nagyobb folyadékfelvételt kerülni kell. Az olyan gyakorlatot, a mely, mint a kerékpározás, gyorsan emeli a vérnyomást, a nélkül, hogy helyi kifáradási tüneteket hozna létre az órákhosszat működő izmokban és a mely nagy erőfeszítést igényel, a fejlődés éveiben csak a legnagyobb óvatossággal szabadna megengedni, nehogy a szív izomjere kifeszíttessék. A tulsok kerékpározás folytán különösen négy szívbetegség léphet fel: a szív-izom túltengése, akut szívtágulás, krónikus billentyűbántalom, ideges zavarok. Az első tulajdonképen fiziológiai következménye a folytonos gyakorlatnak és szűk korlátok közt még előnyösnek is vehető. Az egyszerű megerőltetés s túlfeszítés folytán előidézett akut szívtágulás rendkívül nagyfokú lehet, a nélkül, hogy különös panaszra adna okot. A kerékpározás által okozott szívbíllentyű bajok rendszerint másodlagosak, a melyek a már előbb fellépett táguláshoz csatlakoznak. A szívtágulás mellett az ideges szívbajok a leggyakrabban előforduló betegségei a kerékpározóknak. A kerékpározás tehát általában különleges káros hatást fejt ki a szívre, különösen a fejlődésben lévő szervezetben.

Vándorló kövek. Az északamerikai Nevada államban vándorló köveket találtak. E kövek csaknem teljesen sereket s átlag öt-hat hüvelyk átmérőjűek. Jellemző sajátosságuk, hogy ha valami sima helyen, például táblán vagy padlón helyezik el egymástól két-három lábnyira, rögtön a középpont felé futnak s ott, mint a tojások a fészkekben, összebeúznak. Bármelyiket veszik el innen s helyezik bizonyos távolságra, sietve fut társaihoz a vízszintes talajon; ha azonban négy-öt lábra vagy távolabbra teszik, a helyén marad. Valószínű, hogy delejes természetű az anyaguk. A szabad ég alatt, gödörben, rendszeren egy csomóban találják e köveket.

A toast eredete. Nálunk Magyarországon, a hol valószággal dühöng a pohárárköszöntő mánia, valószínűleg mindenkit érdekelné fog az, hogy honnan származik ezeknek a szónoklatoknak nagyon használatos, ugyszólván internacionális elnevezése, a toast? Ez angol szó és eredetileg piritózt jelent. Az angol társaságokban azelőtt ugyanis az volt a szokás, hogy egy lakománál az, a ki poharát felemelve valakinek egészségére akart inni, a pohárba egy darabka piritózt kenyeret tett. A pohár azután szájról-szájra járt és végül visszakerült a szónokhoz, a ki azután felhajította a maradékot. A piritózt kenyér szokását azóta régen elhagyták, de a felköszöntök elnevezése toast maradt.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

A foghagymaszag eltávolítása. Az olyan eszközön, mely foghagymával érintkezett, mint pl. kés, villa stb. sokáig megérzik és nehezen távolítható el a hagymaszag. Hogy tehát e tekintetben hamar és könnyen czélt érnünk, nem kell egyebet tennünk, mint az illető eszközt száraz, tört sóval megdörzsölni, mire a kellemetlen szag nyom nélkül el fog tűnni.

Mivel festűk be a vasalkatrészeket? Minden festésnél a legelső kellék, hogy az a tárgy, a mit festeni akarunk, szárazon, tisztára le legyen törölve, mert különben nem is fog jól a festék. Vasat jó minőségű olajos festékkel vagy pedlg miniummal szokás bekenni, sőt utóbbira másodsor nem piros, de más színű olajos festéket használni. Legujabban e drága festékek helyett tiszta s jóminőségű közönséges czezemet használnak, melyet olajosfesték sűrűségűvé készítve egy nagyobb eszet segítségével ép úgy alkalmazhatunk, mint bármely más festéket. A rozsdás vasrészeket jó lesz azonban előbb horzsakövel vagy petróleummal letisztítani. A czezemet a legelősebb és legtartósabb bevonatot képezi a vason. Németországban a szeszfordékban igen elterjedt az alkalmazása.

Sebtapasz olcsóság fákra. Nagyobb fák sebeire a kösenkátvány olcsóságánál fogva nagyobb alkalmas. E végből 28—30 fokra kell azt felmelegíteni, hogy a sebre tapadjon. Ugyanis, midőn egy nagyobb ág levágása által nagyobb seb keletkezik valamely fán, a seb felszíne nyirkossá válik, mivel a megsértett sejtekből víz szivárog elő, mely a kösenkátványt, ha hidegen kenik

fel, megtapadni nem engedi, míg ellenben ha forróra kenjük be vele a fa sebé, a sejtekből kiszivárgó víz a kátvány melegsége által gyorsan elpárolog s a kátvány melyebben hatol a sebbe s így megóvja a sebzett ágat a rothadástól.

Mit tegyünk a jégverte gyümölcs-fákkal? Sajnos, az utóbbi években sok helyen óriási pusztításokat tett a jég és vihar, mértékben megrombolván a gyümölcs-fákat is, jó lesz azért már most gondoskodni arról, hogy a fák körüli szükséges teendőket késedelem nélkül megtegyük, mert addig kell orvosolni a sérült fákat, míg a sebek teljesen ki nem száradnak; mert minnél frissebb állapotban bántunk el a sebbel, annál hamarabb gyógyul be. A kisebb sérülések maguktól is beheregnek; a nagyobb sebeket, ha szilánkosak, előbb simára kell metszeni és marhatrágyával, hamuval vagy faszénporral kevert sárral be kell kenni. A faszénpor azért jó a sárban mert rothadástól menten tartja a sebet és meggyorsítja a beheregést. Különösen a kemény magu gyümölcsfák, u. m. szilva, barackfa sebeit nem szabad sokáig bekenetlenül hagyni, mert ezeken amugy is hamar kitör a mézgafofolyás és még inkább, ha a sebeket a levegőtől el nem zárjuk. A mézgafofolyás pedig a fa halálát okozza. A vastagabb letörtött ágakat simára le kell metszeni és a metszés helyét jól bekenni. A vékonyabb, ujnyi vastagságu törött ágakat a jövő tavaszig ne bántuk; mert ha most visszametszszük, csak fölösleges hajtásra kényszerítjük a fát, mi által a fa gyengül, az új hajtások pedig szigorub télben amugy is elfagyhatnak. Miután a nyári barackfák tisztogatására, vagyis a fölösleges ágak levágására augusztus hónap a legjobb időszak, azokon egyben ezt a munkát is megtehetjük. A vihar által derekon letörtött fákat legjobb ősszel vagy tavasszal másokkal pótolni. Ha a törés az ojtáson felül történt, remélhetjük, hogy a fa új nemes törzset hajt, de ha a törés az ojtáson alul van, akkor csak abban az esetben hagyjuk meg a fát, ha még elég fiatal arra, hogy újra beojsuk. A megsérült fákat ősszel trágyázzuk meg, hogy ez által erejökben megzaporodván, annál könnyebben kiheverhessék a sérüléseket. A jégverte fák gyümölcsét is meg kell vizsgálnunk. A megsebzett vagy levert gyümölcsöt, ha csak félig érett is, legcélszerűbb megaszalni, a legselejtesebbjét pedig czeztekészítésre felhasználni, vagy jószággal megetetni.

Szerkesztői üzenetek.

A szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

Z. P. cs. cz. őrsvezető. Az igényjogosultsági igazolványt csakis a 12. szolgálati év betöltése után kérheti.

Havasí csendőr. 1. A főkapitányi hivatal V. kerület, Ferenz József-ter 7. sz. a., a rendőrfőparancsnokság pedig, a hol a felvételt végezt jelentkezni kell, VIII. Mosonyi-utca 5. sz. a. van. 2. Táviratlag hiába jelentkezik. A katonai és csendőrségi szolgálati időt közvetlen átlépés esetén beszámítják. Az utazási idő nem képez megzaklatást, azonban az azonnali felvételt úgyszólván

ki van zárva, mert nincsen mindig üresedés és előbb a személyi s erkölcsi okmányait is átkérlik s így bizony olykor hetekig kell várni a felavatásig.

Kemencsaljai csendőr. Kérdését nem értjük, mert nem írta meg, hogy miéle újságot ért.

Nyugalom es. őrmester Makfalva. Kérheti a nyugdíja megváltását. A végkielégítési összeg esetről-esetre lesz megállapítva; de több mint a nyugdíjazásnál alapul vett illetmények két évi összege nem lehet. A kérvényhez hatósági orvosi bizonyítvány csatolandó, mely igazolja, hogy egészségi állapotához képest, még legalább két évig élhet, azonkívül két tanu előtt által nyilatkozat (névaláírások hatóságilag igazolva) hogy minden további igényről lemond — és ha nős, a nő beleegyező nyilatkozata is csatolandó. A kérvényt a nyilvántartására néve illetékes honvédelmi miniszterhez felterjeszti.

Sz. Gy. őrsvezető. Legénységi szabadságkérelmek nem bélyeg. kötelesek. Jelentsék be az esetet a szárnyparancsnokságnál.

B. J. őrmester. Újpesten az állami polgári fiúiskola Ferencz József-tér 1. sz. alatt van. Az igazgató Greizinger István.

Ferencz Bárdfalva. 1. Az elbocsátás iránti kérvényt az édesanyjának kell — a közigazgatási hatóság útján, hol a kellő okmányokkal felszerelik — benyújtania. Ha úgy áll a dolog, mint leírta, valószínű, hogy elbocsájtják. 2. Ha el nem bocsájtánák, a közölt indokokkal a birtokhoz közelebb helyzetétését kérelmezheti. 3. Mindenütt a hol elemi iskola van. Bátran fordulhat akármelyik polgári iskolához is. 4. Kérdését nem értjük. 5. Glas a helyes.

Beteg emberek. Nagyon terjedősen megírt s a felfogásban itt-ott gyöngye dolgozat, mely reánk nézve csak akkor bírna értékkel, ha a leírt lelki gyöngyökök speciális csendőrbetegségek volnának; de hát ezek az egész emberiség általánosan ismert gyöngyösei. Kéziratát kivételosen visszaküldöttük. Ajánljuk azonban figyelmébe az «Érdekes nyomozások» rovatát. Megvan a tehetség hozzá, hogy tanulságos nyomozások érdekes leírásával jól felhasználható közleményeket írasson.

S. Várnyas és Fia czégnél, VII. Rákóczy-út 28.

az elkövetési cselekményben találkozó eszközcselekvések a tettesnek, mint önálló bűncselekmények fel nem róhatók.

(Curia 1907. febr. 14. 1515/907. sz. a. IV. Bt.)

Betöréses lopás különleges esete.

A Btk. 336. §-ának 3. pontjához. A betörés tényállását megállapítja vádlottak az a tettes, hogy a kamrajtó alsó részét egy fadarabbal addig fesztelték, míg a tolvárhoz jutva, azt felhúzhatták.

(Curia 1907. febr. 19. 1645/907. sz. a. IV. Bt.)

A betöréses és bemászós lopás minősítéséhez.

A Btk. 336. §-a 3. pontjának 1. tétele szerint a betöréses és bemászós lopásnál a cselekmény minősítésére nézve nem tesz különbséget az, hogy a tettes mi célból hatolt be a bezárt épületbe. A lopás célzatát a törvény csak a feltöréses lopásnál követeli meg.

(Curia 1907. febr. 19. 1649/907. sz. a. I. Bt.)

Gondatlanság a fegyverkezelés körül.

A Btk. 290. §-ába ütköző bűncselekményt követ el az, a ki fegyvert másnak kijavítás végett átad, a nélkül, hogy azt a fegyver töltött voltára figyelmeztetné, valamint az is, a ki a javítás céljából átvett fegyvert nem vizsgálja meg előre, vajjon meg van-e az töltve, vagy nem; ha a fegyver csúlsége által valakinek halála okoztatott.

(Curia 1907. jan. 24. 784. sz. a. II. Bt.)

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvények.

Nyomatvány útján elkövetett zsarolás.

A Btk. 351. §-ában foglalt zsarolás vétsége létesül és büntetendő abban az esetben is, ha a rágalmozó, vagy becsületsértő állítás, melynek nyomtatvány útján való közzétételével a fenyegetés vagyoni haszon szerzése céljából történt, való tényre vonatkozott is.

(Curia 1907. febr. 5. 1149/907. sz. a. IV. Bt.)

Magánlaksértés büntetettének alkotó elemei.

Magánlak megsértésének büntetett az követi el, a ki másnak lakásába az ott lakó, vagy a lakással rendelkező belegyezése nélkül jogtalanul erőszakkal, fenyegetéssel, vagy hamis kulcsok használata által behatol. Az erőszak, fenyegetés, vagy hamis kulcsok használata tehát ennek a bűncselekménynek alkotó elemei, melyek mindegyikével, mint eszközcselekvéssel a magánlak megsértése megvalósítható. Ebből következik az is, hogy

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdicsértettek:

a m. kir. honvédelmi miniszter részéről: Hidegh József, V. sz. csendőrkerületbeli járásörmester a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett kötelességű és eredményes működéséért.

Harsányi Gergely m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli járásörmester a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett kötelességű és eredményes tevékenységéért.

Bokor György IV. számú csendőrkerületbeli őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén közel 24 éven át teljesített eredményes szolgálataiért és egy gyilkosság tettesinek kiváló szakértelemmel és leleményességgel történt kiderítéséért.

Gonda Ferencz, Molnár Salamon, Steiger Antal, Béres Gusztáv, Chityil István, Földvári Károly, Gálk Tamás Sebény Ferencz és Olekik József V. sz. csendőrkerületbeli törzsörmesterek sok évi különböző alkalmazásban teljesített buzgó és sikeres szolgálataikért, végül Gergely János V. sz. csendőrkerületbeli csendőr ez. őrsvezető, egy veszélyes gonosztevőnek életveszéllyel

járó nehéz közfelmények közt történt elfogásával tanusított önfeláldozó és kötelességű szolgálatteljesítésért.

Gál Lajos II. sz. csendőrkörületbeli járásörmester, 12 rendbeli lólopás tettesének kiváló ügyességgel és körültekintő szakértelemmel eszközölt kézrekerítéséért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Szakács György II. sz. csendőrkörületbeli örmester, az apátfalvai örskörletben elharapódzott lopások tettesének kiváló ügyességgel és körültekintő szakértelemmel eszközölt kiderítéséért és a tetteseknek az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

A m. kir. II. számú csendőrkörületi parancsnokság részéről:

Fekete József cz. örmester, *Sári János* örsvezető és *Lakner József* csendőr, 12 rendbeli lólopás tettesének kinyomozása körül tanusított kiváló tevékenységükért és örsparancsnokuk hathatós támogatásáért.

Badiós György csendőr, az apátfalvai örskörletben elharapódzott lopások tettesének kinyomozása körül tanusított kiváló tevékenységeért és örsparancsnokának hathatós támogatásáért.

Keresztesi György járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett eredményes működéséért, a saját, valamint járása területén levő örsöknek kiváló szakértelemmel való vezetéséért és alárendeltjeinek czélirányos befolyásolásáért.

Keresztély Domokos és *Oláh Péter* újvidéki szárnybeli örsvezetők, a közbiztonsági szolgálat terén tanusított eredményes működésükért örseiknek és alárendelt csendőreiknek helyes és czélirányos vezetéséért.

A m. kir. V. számú csendőrkörületi parancsnokság részéről:

Fleischer János járásörmester és *Losonczy Márton* örmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért, de különösen alárendeltjeinek helyes befolyásolásáért és oktatásáért, valamint kifogástalan magaviseletéért.

Tomek Gyula és *Virág József* törzsörmesterek, valamint *Farkas József* cz. örmester, előbbi számvivőségi, a két utóbbi segédtisztviségi segéd munkási minőségben hosszabb időn át kifejtett tevékenységük, gyors, pontos buzgó és sikeres szolgálataikért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkörületi parancsnokság részéről:

Boquár János és *Markó Mihály* csendőr czimzetes örsvezetők, a közbiztonsági szolgálat terén tanusított eredményes működésükért és példás magaviseletükért.

Előléptettek:

1907. április hó 1-ével:

Pálfi József, *Márton Gyula*, *Pardi Sándor*, *Dezső Demeter*, *Lábadi András*, *Gál István*, *Kun Mihály* és

II. Nagy Ferenc III. sz. csendőrkörületbeli örsvezetők, *czimzetes örmesterek*kké;

Kiss Sándor, *Rácz János* és *Horváth András* czimzetes örsvezetők másodaltisztek pedig *valóságos örsvezetők*kké.

Névváltoztatás.

Furkó László III. sz. csendőrkörületbeli cz. örsvezető az 1907 február hó 28-án kelt 111636/III.-e sz. belügyminiszteri engedély alapján vezetéknévét «*Füredi*»-re;

Gersics Péter VII. sz. csendőrkörületbeli csendőr az 1907 január 28-án kelt 136745/906. sz. belügyminiszteri engedély alapján vezetéknévét «*Arany*»-ra;

Bornschlögel János szintén VII. számú csendőrkörületbeli próbacsendőr az 1907 március 8-án kelt 22142/VI. sz. belügyminiszteri engedély alapján vezetéknévét «*Boros*»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. sz. csendőrkörületi parancsnokság állományában:

Szabó István cz. örmester *Andrés Annával*, 1907 március hó 12-én Apatinban.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a máriaradnai kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aradi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi május hó 5-ig.

Egy hivatalsszolgálati állás a budapesti kir. büntető törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Szabályszerű lakpénz és 60 korona lakbérpótlék, esetleg természetbeni lakás. Ruhaillesmény évi 100 korona, vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a budapesti kir. büntető törvényszék elnökéhez 1907. évi május hó 15-ig.

Egy szolgálati állás a törökkanizsai m. kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160 kor. Ruhaillesmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagybecskereki m. kir. pénzügyigazgatóságához 1907. évi április hó 30-ig.

Egy irodaségdtisztviselői állás Budapest székesfővárosánál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a székesfőváros tanácsához czimezve ennek segédhivatalába 1907. évi április hó 30-ig.

Egy hivatalsszolgálati állás a vingai járásnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. 32 korona csizmapénz. Magyar nyelv szóban és írásban, szerbül, románul és németül beszélők előnyben részesülnek. Kérvények Temesvármegye alispánjához 1907. évi május hó 4-ig.

Egy irthoki állás a miavai kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, német és tót nyelv ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekönvi vizsga. Kérvények a nyitrai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi április hó 27-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kolozsvári kir. itélőtáblánál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Könyvmdászatban való jártasság. Kérvények a kolozsvári kir. itélőtábla elnökéhez 1907. évi május hó 6-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a homonnai szolgabírói hivatalnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Ruhailletmény 80 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a Zemplén vármegye alispánjához 1907. évi május hó 5-ig.

Egy irodatiszti állás a soproni kir. pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Törvényszerű lakpénz. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a soproni m. kir. pénzügyigazgatósághoz 1907. évi május hó 5-ig.

Egy irthoki állás a paksi kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekönvi vizsga. Kérvények a szekszárdi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi április hó 25-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kovásznai kir. járásbírósnágnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Ruhailletmény 100 korona, vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kezdívásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1907. április 28-ig.

Egy szolgai állás a temesvári m. kir. kataszteri térképtárnál, esetleg más hivatalnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Szabályszerű lakpénz. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a temesvári kir. pénzügyigazgatósághoz 1907. évi május hó 7-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kaposvári, esetleg áthelezés folytán más m. kir. pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 180 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kaposvári m. kir. pénzügyigazgatósághoz 1907. évi április hó 30-ig.

Egy közrendőri állás Pozsony városnál. Két korona 30 fillér napidíj. Lakpénz 100, illetve 160 korona. Ruhailletmény. Félévi próbaidő. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és tót nyelv ismerete. Kérvények Pozsony város rendőrkapitányi hivatalához 1907. évi április hó 30-ig.

Egy irthoki állás a nagymartoni kir. járásbírósnágnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekönvi vizsga. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi április hó 25-ig.

Egy irthoki állás a szabadkai kir. törvényszéknel.

Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekönvi vizsga. Kérvények a szabadkai kir. törvényszék elnökéhez 1907. április hó 26-ig.

Egy laboránsi állás a Magyar Nemzeti Muzeuemnál. Fizetés 900 korona. Lakpénz 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, még egy nyelvnek ismerete. Valamely mesterségben való jártasság; ezeken kívül a fa, fém, bőrtárgyaknak, szöveteknek, edényeknek muzeumi preparálásában, javításában, felfűzésében, mérgezési eljárásokban, fényképezés és műszerekkel bánásban való jártasság. Kérvények a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterhez czimezve, a Magyar Nemzeti Muzeu igazgatóságához 1907. évi május hó 5-ig.

Egy iskolasszolgai állás az orsz. m. kir. zeneakadémiánál. Törvényszerű fizetés és lakpénz. Magyar nyelv szóban és írásban. Liftkezelésben való jártasság. Kérvények a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez czimezve, a m. kir. zeneakadémiánál, Budapest, VI., Andrassy-ut 67. 1907. évi április hó 30-ig.

Egy irthoki állás az aradi kir. ügyészségnel. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények az aradi kir. ügyészséghez 1907. évi május hó 4-ig.

Két hivatalsszolgai állás a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium elnöki iktató hivatalába 1907. évi április hó 30-ig.

Egy kertész-szolgai állás Csik vármegyénél. Fizetés 600 korona. Lakpénz 180 korona. Ruhailletmény 60 korona. Mellékilletmény. Magyar nyelv szóban és írásban. Kertészi teendőknél való jártasság. Kérvények Csik vármegyéhez 1907. évi május hó 1-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kaszonalesiki járásban. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Csik vármegyéhez 1907. évi május hó 1-ig.

Egy irthoki állás a váci kir. járásbírósnágnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekönvi vizsga. Kérvények a pestvidéki kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi április hó 27-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a nagybányai kir. járásbírósnágnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a szatmárnémeti kir. törvényszék elnökéhez 1907. május 6-ig.

Egy mezőéri állás Sopron városnál. Fizetés 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, német nyelv ismerete. Két évi próbaidő. Kérvények Sopron város rendőrkapitányi hivatalnál 1907. évi április hó 30-ig.